

การเปลี่ยนผ่านของกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ในยุคปัญญาประดิษฐ์

The Transformation of Screenwriting Processes

in the Age of Artificial Intelligence

อุรพงศ์ แพทย์क्षा

Urapong Patkachar

คณะดิจิทัลมีเดียและศิลปะภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

School of Digital Media and Cinematic Arts, Bangkok University, Thailand

E-mail: urapong.p@bu.ac.th

Received April 27, 2026; Revised May 26, 2026; Accepted June 2, 2026

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนผ่านของกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ในยุคปัญญาประดิษฐ์ โดยมุ่งวิเคราะห์บทบาทของปัญญาประดิษฐ์ต่อกระบวนการสร้างสรรค์บทภาพยนตร์ ตลอดจนประเด็นด้านความคิดสร้างสรรค์ จริยธรรม และความเป็นเจ้าของผลงาน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร ร่วมกับการสังเคราะห์เชิงคุณภาพแบบเมตา (Meta-synthesis) จากบทความวิชาการ งานวิจัย และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์และการเขียนบทภาพยนตร์ โดยสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลวิชาการ ได้แก่ Scopus, ScienceDirect และ Google Scholar ใช้คำค้น เช่น “Artificial Intelligence”, “Screenwriting”, “Generative AI” และ “AI in Film Industry” ครอบคลุมเอกสารระหว่างปี 2019–2026 เกณฑ์การคัดเลือกประกอบด้วยเอกสารวิชาการที่ผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และมีเนื้อหาเกี่ยวข้องโดยตรงกับการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์ประเด็นสำคัญ

ผลการศึกษาพบว่า ปัญญาประดิษฐ์ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านการพัฒนาแนวคิด การออกแบบโครงเรื่อง การสร้างบทสนทนา และการปรับบทสำหรับการผลิต ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และยืดระยะเวลาในการทำงาน อย่างไรก็ตาม การใช้ปัญญาประดิษฐ์ยังส่งผลต่อความแปลกใหม่เชิงศิลปะและความหลากหลายทางวัฒนธรรมของเรื่องเล่า เนื่องจากระบบมักสร้างเนื้อหาตามรูปแบบข้อมูลที่ได้รับการฝึก นอกจากนี้ยังเกิดประเด็นด้านจริยธรรมเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ การใช้ข้อมูลในการฝึกโมเดล และการนิยามความเป็นเจ้าของผลงาน การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวจึงสะท้อนทั้งมิติทางเทคโนโลยีและวัฒนธรรม ซึ่งผู้เขียนบทจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับปัญญาประดิษฐ์อย่างสร้างสรรค์ และมีจริยธรรม

คำสำคัญ: การเขียนบทภาพยนตร์; การเปลี่ยนผ่าน; ยุคปัญญาประดิษฐ์

Abstract

This article examines the transformation of screenwriting processes in the age of artificial intelligence by analyzing the role of AI in screenplay creation, and the issues surrounding creativity, ethics, and authorship. This study employed documentary analysis alongside qualitative meta-synthesis of academic articles, research studies, and books related to artificial intelligence and screenwriting. Data were collected from academic databases, including Scopus, ScienceDirect, and Google Scholar, using keywords such as “Artificial Intelligence,” “Screenwriting,” “Generative AI,” and “AI in Film Industry.” The reviewed literature spanned publications from 2019–2026. The inclusion criteria comprised peer-reviewed academic sources directly related to the application of artificial intelligence in screenwriting processes. The collected data were then analyzed using content analysis and synthesized to identify key themes and findings.

The findings reveal that artificial intelligence has significantly transformed screenwriting processes, including idea development, plot design, dialogue generation, and script revision for production. AI has enhanced efficiency, reduced costs, and shortened production time. However, the use of artificial intelligence also affects artistic originality and cultural diversity in storytelling, as AI systems tend to generate content based on patterns in training data. In addition, ethical concerns have emerged regarding copyright, the use of data for model training, and the definition of authorship and ownership of creative works. This transformation reflects not only technological change but also a cultural shift, requiring screenwriters to adapt and collaborate with artificial intelligence in creative and ethical ways.

Keywords: screenwriting; transition; artificial intelligence era

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว กระบวนการเขียนบทภาพยนตร์กำลังก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ถูกนำมาใช้ในวงการภาพยนตร์อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้การเขียนบทภาพยนตร์ (Screenwriting) ถือเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ เนื่องจากเป็นขั้นตอนพื้นฐานในการกำหนดโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา และอารมณ์ของเรื่องราวทั้งหมด ในอดีต การเขียนบทถือเป็นศิลปะแห่งการเล่าเรื่องที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ ประสบการณ์ และอารมณ์ของมนุษย์เป็นศูนย์กลาง

ในอดีต การเขียนบทภาพยนตร์ถือเป็นกระบวนการทางศิลปะที่ซับซ้อนและทรงคุณค่าทางวัฒนธรรม โดยได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปะแห่งการเล่าเรื่อง (Narrative art) ที่ผสานความคิดสร้างสรรค์ ประสบการณ์ชีวิต และอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์เข้าไว้ด้วยกัน โดยผู้เขียนบททำหน้าที่ไม่เพียงสร้างโครงเรื่อง ตัวละคร และบทสนทนาเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ตีความและถ่ายทอดมิติทางสังคม จิตวิทยา และวัฒนธรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยผ่านภาษาภาพยนตร์ ผลงานบทภาพยนตร์จึงมิได้เป็นเพียงเครื่องมือสื่อสารเรื่องราว หากแต่เป็นภาพสะท้อนของยุคสมัย (Reflection of its time) ที่แสดงให้เห็นถึงค่านิยม อุดมการณ์ และความเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างลึกซึ้ง การเขียนบทจึงเป็น การสร้างพื้นที่ทางศิลปะสำหรับการสื่อสารอัตลักษณ์ มโนทัศน์ และประสบการณ์ร่วมของมนุษยชาติ ซึ่งเชื่อมโยงผู้คนผ่านพลังของถ้อยคำ จินตนาการ และความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิต (Clark et al., 2019; Nelmes, 2019)

อย่างไรก็ตาม การก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ เมื่อเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ได้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ ส่งผลให้โครงสร้างการสร้างสรรคเรื่องราวและบทสนทนามีความซับซ้อนยิ่งขึ้น และเปิดมิติใหม่ในการผสมผสานระหว่างความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์กับศักยภาพของเทคโนโลยีอัจฉริยะ (McCosker & Wilken, 2020) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้โมเดลภาษาขนาดใหญ่ (Large Language Models: LLMs) เช่น ChatGPT, Claude, และ Gemini ที่สามารถสร้างบทสนทนา โครงเรื่อง และแนวคิดของบทภาพยนตร์ได้ภายในเวลาอันสั้น (Rajas & Gertrudix, 2025)

การพัฒนาเทคโนโลยี Generative AI ได้ปฏิวัติวงการภาพยนตร์อย่างมีนัยสำคัญ โดยระบบสามารถประมวลผลและวิเคราะห์ฐานข้อมูลภาพยนตร์นับหมื่นเรื่อง เพื่อเรียนรู้โครงสร้างการเล่าเรื่อง (Narrative patterns) รวมถึงองค์ประกอบด้านอารมณ์ ความขัดแย้ง และธีมทางวัฒนธรรมที่ได้รับความนิยมในแต่ละยุค (Davaasambu, 2025; Tang et al., 2025) ความสามารถดังกล่าวนำไปสู่แนวคิดการเขียนบทเชิงอัลกอริทึม (Algorithmic Screenwriting) ที่ปัญญาประดิษฐ์ทำหน้าที่เสมือนผู้ร่วมเขียนบท (Co-writer) ในการช่วยร่างแนวคิด ออกแบบจังหวะของเรื่อง และโครงสร้างพล็อตใหม่อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ในขณะเดียวกัน ผู้เขียนบทมนุษย์ยังคงมีบทบาทสำคัญในการกลั่นกรอง สร้างสรรค และเติมเต็มมิติทางอารมณ์และความเป็นศิลปะ เพื่อคงไว้ซึ่งจิตวิญญาณแห่งความเป็นมนุษย์ในงานภาพยนตร์

แม้กระบวนการดังกล่าวจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ลดต้นทุน และย่นระยะเวลาในการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ได้ก่อให้เกิดประเด็นถกเถียงใหม่ในเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับ ความเป็นผู้สร้าง (Authorship) และความเป็นต้นฉบับ (Originality) ของงานศิลปะ โดยเฉพาะเมื่อบทภาพยนตร์ถูกสร้างขึ้นบางส่วนหรือทั้งหมดด้วยอัลกอริทึมปัญญาประดิษฐ์ คำถามสำคัญจึงเกิดขึ้นว่า ใครคือเจ้าของสิทธิในผลงานดังกล่าว ผู้เขียนบทซึ่งเป็นผู้ควบคุมและปรับแต่งเนื้อหา โปรแกรม AI ที่สร้างสรรค์พล็อตและบทสนทนา หรือบริษัทผู้พัฒนาอัลกอริทึมซึ่งเป็นผู้ถือสิทธิ์

ในเทคโนโลยี ประเด็นดังกล่าวจึงกลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการนิยามความเป็นผู้สร้าง ในยุคที่มนุษย์และเครื่องจักรร่วมมือกันผลิตผลงานทางศิลปะ (World Intellectual Property Organization (WIPO), 2024) นอกจากนี้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ยังนำมาซึ่งความท้าทายด้านจริยธรรมหลายประการ ประการแรก คือ การใช้ข้อมูลสำหรับการเรียนรู้ของระบบ (Training data) ที่อาจจะละเมิดลิขสิทธิ์ของผลงานต้นฉบับโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งก่อให้เกิดข้อถกเถียงเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ประการที่สอง คือ ความลำเอียงของข้อมูล (Data bias) ที่อาจนำไปสู่การผลิตเนื้อหาที่สะท้อนอคติทางเพศ เชื้อชาติ หรือวัฒนธรรมโดยไม่รู้ตัว ส่งผลต่อการสร้างภาพจำที่ไม่เป็นธรรมในสื่อภาพยนตร์ และประการสุดท้าย คือ การลดทอนความเป็นมนุษย์ในกระบวนการเล่าเรื่อง (Dehumanization of storytelling) เมื่อ AI เข้ามามีบทบาทในการกำหนดพล็อต อารมณ์ และบทสนทนา ทำให้มิติแห่งความรู้สึก การตีความ และประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์ ถูกแทนที่ด้วยตรรกะเชิงอัลกอริทึม ซึ่งอาจส่งผลต่อคุณค่าทางศิลปะและอัตลักษณ์ของงานสร้างสรรค์ในระยะยาว (Floridi, 2023)

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ยังถือว่าอยู่ในระยะเริ่มต้น แต่มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว โดยเฉพาะในสตูดิโอภาพยนตร์ขนาดกลางและขนาดเล็กที่เริ่มนำเครื่องมือ AI มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาแนวคิดและลดต้นทุนการผลิต (Riski & Abidin, 2024) ขณะเดียวกัน สถาบันการศึกษาด้านภาพยนตร์ และสื่อสร้างสรรค์หลายแห่งได้เริ่มทดลองใช้ AI เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้นักศึกษาเข้าใจโครงสร้างการเล่าเรื่อง (Story structure) การออกแบบพล็อต และการพัฒนาแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative ideation) ผ่านการเรียนรู้จากฐานข้อมูลภาพยนตร์ระดับสากล แนวโน้มดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยสู่ยุค “การสร้างสรรคร่วมระหว่างมนุษย์และปัญญาประดิษฐ์” ซึ่งอาจช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน ลดข้อจำกัดด้านงบประมาณ และเปิดโอกาสให้ผู้สร้างภาพยนตร์รายย่อยสามารถเข้าถึงเครื่องมือการผลิตสื่อได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม การใช้ AI ในกระบวนการสร้างสรรค์อาจส่งผลกระทบต่ออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมิติทางอารมณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของภาพยนตร์ไทย รวมถึงก่อให้เกิดประเด็นด้านจริยธรรม ลิขสิทธิ์ และบทบาทของผู้เขียนบทในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ร่วมสมัย (Warabuntaweek et al., 2024)

การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวจึงมิได้เป็นเพียงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเท่านั้น หากแต่ยังสะท้อนถึงการเปลี่ยนผ่านเชิงวัฒนธรรม (Cultural Transformation) ซึ่งกำลังปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้เขียนบทจากผู้สร้างเรื่องราวด้วยประสบการณ์และจินตนาการส่วนบุคคล ไปสู่การเป็นผู้กำกับข้อมูลและความคิดสร้างสรรค์ (Data-driven storyteller) ที่ต้องทำงานร่วมกับอัลกอริทึมในกระบวนการผลิตเนื้อหาอย่างใกล้ชิด ภายใต้บริบทใหม่นี้ ผู้เขียนบทมิได้สูญเสียบทบาท แต่กลับถูกท้าทายให้ตีความความเป็นมนุษย์ในเรื่องเล่าใหม่ โดยผสมผสานความรู้สึก อารมณ์ และคุณค่าทางศิลปะเข้ากับตรรกะ

ของระบบอัจฉริยะ เพื่อสร้างสรรค์การเล่าเรื่องรูปแบบใหม่ที่สะท้อนความร่วมมือระหว่างมนุษย์และเทคโนโลยีอย่างมีความหมายในยุคดิจิทัล

จึงกล่าวได้ว่า การเขียนบทภาพยนตร์เป็นกระบวนการสำคัญที่กำหนดทิศทางและอารมณ์ของงานศิลปะบนจอภาพ การพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ได้เปิดมิติใหม่ให้กับวงการนี้ โดยนำศักยภาพของระบบอัจฉริยะมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วางโครงสร้าง และพัฒนาแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ เทคโนโลยีอย่างโมเดลภาษาขนาดใหญ่สามารถสร้างบทพูดและพล็อตเรื่องได้อย่างแม่นยำภายในเวลาอันสั้น ทำให้บทบาทของผู้เขียนมนุษย์เปลี่ยนไปจากผู้เล่าเรื่องโดยลำพัง สู่การทำงานร่วมกับอัลกอริทึมที่ช่วยเสริมกระบวนการคิดและการสร้างสรรค์ แม้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดข้อจำกัดในการผลิต แต่ก็เกิดประเด็นจริยธรรมเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของและความเป็นต้นฉบับของผลงาน การเปลี่ยนแปลงนี้จึงสะท้อนถึงการเกิดขึ้นของ บทบาทใหม่ของปัญญาประดิษฐ์ในฐานะผู้ร่วมสร้างเรื่องราวภาพยนตร์ที่กำลังหลอมรวมศิลปะกับเทคโนโลยีเข้าด้วยกันอย่างชัดเจน

บทบาทของปัญญาประดิษฐ์ในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามามีบทบาทสำคัญในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ทั่วโลก กระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ (Screenwriting) กำลังเผชิญการเปลี่ยนแปลงจากการสร้างสรรค์ที่อาศัยจินตนาการและประสบการณ์ของมนุษย์ สู่การร่วมสร้างระหว่างมนุษย์และ AI (human-AI co-creation) ซึ่งส่งผลต่อทั้งกระบวนการผลิตและนิยามของความคิดสร้างสรรค์ (Rajas & Gertrudix, 2025) ขณะเดียวกันการขยายตัวของ AI ยังสะท้อนโครงสร้างอำนาจใหม่ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยบริษัทเทคโนโลยีและสตูดิโอขนาดใหญ่ที่ครอบครองระบบ AI และฐานข้อมูลจำนวนมากเริ่มมีอิทธิพลต่อการผลิตเนื้อหา และการจ้างงานเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลต่อบทบาทของผู้เขียนบท ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และคุณค่าของแรงงานสร้างสรรค์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ร่วมสมัย (Warabuntaweewesuk et al., 2024)

ทั้งนี้ AI ถูกนำมาใช้ในกระบวนการเขียนบทในหลายมิติ ตั้งแต่การสร้างแนวคิดเริ่มต้น (Idea generation) การพัฒนาโครงเรื่อง (plot development) การเขียนบทสนทนา (Dialogue writing) ไปจนถึงการปรับแก้บท (Script revision) โดยเครื่องมือ AI สามารถวิเคราะห์บทภาพยนตร์จำนวนมาก เรียนรู้รูปแบบการเล่าเรื่อง โครงสร้างทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ของตัวละคร เพื่อนำมาสร้างสรรค์พล็อตใหม่ที่มีความสอดคล้องทางเหตุผลและอารมณ์ (McCosker & Wilken, 2020; Tang et al., 2025) ซึ่งปัจจุบันมีการพัฒนา AI-assisted screenplay tools เช่น ChatGPT, Sudowrite และ ScriptBook เพื่อช่วยสนับสนุนการพัฒนาแนวคิด การวิเคราะห์โครงสร้างบท และการประเมินศักยภาพของบทภาพยนตร์ในอุตสาหกรรมสื่อร่วมสมัย (Lo Duca & Rotelli, 2026) ขณะเดียวกันการใช้ AI ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ยังกลายเป็นประเด็นสำคัญในการเจรจาของ Writers Guild of America ในปี 2023 ซึ่งสะท้อนความกังวลเกี่ยวกับการแทนที่แรงงานสร้างสรรค์ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และบทบาทของมนุษย์

ในกระบวนการผลิตสื่อ (Vainikka et al., 2025) ทำให้ผู้เขียนบทสามารถใช้ AI เป็นผู้ช่วยในการพัฒนาแนวคิด ลดเวลาในการร่างบทเบื้องต้น และเปิดโอกาสให้ทดลองโครงสร้างการเล่าเรื่องที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Mok (2025), Davaasambuu (2025), and Rajas and Gertrudix (2025) ที่พบว่า เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การระดมความคิด การวิเคราะห์ข้อมูลแนวโน้มของผู้ชม การออกแบบโครงสร้างพล็อตเรื่อง การพัฒนาบทสนทนา ไปจนถึงการจัดทำบทถ่ายทำ (Shooting script) อย่างครบวงจร การประยุกต์ใช้ระบบอัจฉริยะเหล่านี้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของผู้เขียนบท ทำให้สามารถผลิตบทที่มีความซับซ้อนและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้รวดเร็วขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดต้นทุนด้านเวลาและทรัพยากรในการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างมีนัยสำคัญ (Rajas & Gertrudix, 2025) นอกจากนี้ AI ยังเปิดโอกาสให้เกิดการทดลองแนวทางการเล่าเรื่องรูปแบบใหม่ และขยายขอบเขตของความคิดสร้างสรรค์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์สู่มิติที่กว้างขวางยิ่งขึ้น (Mok, 2025; Davaasambuu, 2025; Rajas & Gertrudix, 2025)

อย่างไรก็ตาม การเขียนบทภาพยนตร์สามารถแบ่งออกได้เป็นสามขั้นตอนหลัก ได้แก่ (1) ขั้นตอนเตรียมการ (Pre-production) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการค้นคว้าข้อมูล การสร้างแนวคิด การเขียนเรื่องย่อ และการเขียนโครงเรื่องขยาย (Treatment) (2) ขั้นตอนการเขียนบท (Screenplay) เพื่อให้ได้บทภาพยนตร์ที่สมบูรณ์ และ (3) ขั้นตอนการพัฒนาบทสำหรับการถ่ายทำ (Shooting Script) ซึ่งเป็นการปรับบทให้สอดคล้องกับแผนการผลิตจริง ในแต่ละขั้นตอนนี้ AI สามารถเข้าไปมีบทบาทในระดับที่แตกต่างกันทั้งในเชิงการช่วยสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ข้อมูล และการเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิต (Nelmes, 2019) ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการ (Pre-production) ในขั้นเริ่มต้นของการเขียนบทภาพยนตร์ AI มีบทบาทสำคัญในการช่วย “ค้นคว้า และสร้างแนวคิด” ให้กับผู้เขียนบท ด้วยความสามารถในการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) และวิเคราะห์แนวโน้มทางวัฒนธรรม AI สามารถดึงข้อมูลจากฐานข้อมูลภาพยนตร์จำนวนมาก เพื่อหาแนวโน้มเรื่องราว ตัวละคร และธีมที่ได้รับความนิยมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Davaasambuu, 2025) AI ยังสามารถช่วยในการ brainstorm หรือสร้างแนวคิดใหม่ โดยใช้แบบจำลองภาษาขนาดใหญ่ (large language models) ซึ่งสามารถเสนอแนวทางเรื่องราว โครงสร้างเหตุการณ์ หรือแนวทางการเล่าเรื่องในหลากหลายรูปแบบ (Dayo et al. 2023; Nelmes, 2019)

ในส่วนของการเขียนเรื่องย่อ (synopsis) และโครงเรื่องขยาย (treatment) AI สามารถช่วยร่างเนื้อหาในโครงสร้างมาตรฐาน เช่น โครงสร้างสามองก์ (Three-Act Structure) ได้แก่ การเริ่มต้น (Setup) การเผชิญปัญหา (Confrontation) และการคลี่คลาย (Resolution) ได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงการสร้างโปรไฟล์ตัวละคร (Character Profiles) และฉากและบริบทของเรื่อง (Setting) ที่เหมาะสม Dayo et al. (2023) ระบุว่า AI ช่วยให้การเตรียมการในช่วงนี้มีความเป็นระบบและลดเวลาได้มากกว่าการทำงานแบบเดิม นอกจากนี้ AI ยังถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์บทภาพยนตร์ (Script Breakdown)

เพื่อระบอบองค์ประกอบในแต่ละฉาก เช่น สถานที่ ตัวละคร อุปกรณ์ประกอบฉาก และเอฟเฟกต์พิเศษ ช่วยให้ทีมงานสามารถวางแผนการผลิตได้แม่นยำมากขึ้น (Cristanto & Imanjaya, 2025; Nelmes, 2019)

2. ขั้นตอนของการเขียนบทภาพยนตร์ (Screenplay) AI ทำหน้าที่เป็น “ผู้ช่วยเขียนบท” (Co-writer assistant) โดยเฉพาะในการเขียนร่างต้นฉบับ และปรับโครงสร้างเนื้อเรื่องให้มีความสมบูรณ์ ระบบ AI สามารถสร้างบทสนทนา (Scene dialogue) ออกแบบตัวละคร และวางโครงเรื่องตามหลัก Dramatic structure ได้อย่างรวดเร็ว (McCosker & Wilken, 2020) นอกจากนี้ AI ยังสามารถตรวจสอบความสอดคล้องของพล็อต (Plot consistency) และพฤติกรรมของตัวละคร (Character arc) รวมถึงเสนอแนวทางปรับปรุง (Recommendations) ให้ผู้เขียนพิจารณา (Tang et al., 2025; Nelmes, 2019)

อย่างไรก็ตาม แม้ AI จะช่วยให้การสร้างร่างบททำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่การสร้างน้ำเสียง หรืออารมณ์ของเรื่องราว (Story tone and emotion) ยังคงเป็นสิ่งที่ AI ไม่สามารถทดแทนมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากการเขียนบทภาพยนตร์เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยประสบการณ์ ความรู้สึก และจินตนาการเชิงศิลปะของผู้เขียน ผู้สร้างจึงต้องใช้ AI อย่างมีจริยธรรม โดยให้ AI เป็นเครื่องมือเสริมการสร้างสรรค์ มากกว่าการแทนที่นักเขียน (Mahdavi, 2025)

3. ขั้นการพัฒนาบทถ่ายทำ (Shooting Script) หลังจากได้บทภาพยนตร์ฉบับสมบูรณ์แล้ว AI ยังคงมีบทบาทในขั้นตอนการพัฒนาบทถ่ายทำ ซึ่งเป็นการแปลง Screenplay ให้กลายเป็น Shooting script ที่สามารถใช้ในการผลิตได้จริง AI ช่วยจัดลำดับฉาก ระบุรายละเอียดของมุมกล้อง (Camera Angles) อุปกรณ์ประกอบฉาก (Props) แสง (Lighting) และตารางการถ่ายทำ (Shooting Schedule) เพื่อให้ทีมงานผลิตสามารถวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Mahdavi, 2025) นอกจากนี้ AI ยังสามารถจำลองสถานการณ์และประมาณการต้นทุน (Budget simulation) เพื่อช่วยผู้กำกับและโปรดิวเซอร์ประเมินความเป็นไปได้ของการถ่ายทำแต่ละฉาก (Nelmes, 2019) สิ่งเหล่านี้ช่วยลดความผิดพลาดในการผลิต และทำให้กระบวนการถ่ายทำมีความยืดหยุ่นมากขึ้น

จึงกล่าวได้ว่า บทบาทของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ได้สะท้อนการเปลี่ยนผ่านจากศิลปะเชิงจินตนาการของมนุษย์สู่กระบวนการร่วมสร้างที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลและอัลกอริทึม ในขั้นเตรียมการ AI ช่วยวิเคราะห์แนวโน้มทางวัฒนธรรม สร้างแนวคิด และออกแบบโครงเรื่องตามโครงสร้างมาตรฐานได้อย่างรวดเร็ว ส่วนในขั้นการเขียนบท AI ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเขียน ตรวจสอบความสอดคล้องของโครงเรื่อง และแนะนำการปรับปรุงเชิงโครงสร้าง ขณะที่ในขั้นการพัฒนาบทถ่ายทำ AI ช่วยจัดการองค์ประกอบทางเทคนิค เช่น มุมกล้อง แสง และตารางการถ่ายทำ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม AI ยังไม่สามารถทดแทนมิติทางอารมณ์ ความสะดวกอ่อนทางวัฒนธรรม และจินตนาการเชิงศิลปะของมนุษย์ได้ จึงควรถูกใช้เป็นเครื่องมือเสริมสร้างสรรค์ มากกว่าการแทนที่ผู้เขียนบท ดังนั้น การเขียนบทภาพยนตร์ในยุคของปัญญาประดิษฐ์จึงมิได้

แทนที่บทบาทของมนุษย์ หากแต่เป็นการหลอมรวมศักยภาพของเทคโนโลยีเข้ากับความละเอียดอ่อนทางอารมณ์และประสบการณ์เชิงมนุษย์ เพื่อสร้างสรรค์การเล่าเรื่องรูปแบบใหม่ที่สะท้อนทั้งเหตุผลเชิงตรรกะของอัลกอริทึมและความรู้สึกเชิงศิลปะของมนุษย์อย่างกลมกลืน ความเปลี่ยนแปลงนี้ได้ส่งผลโดยตรงต่อโครงสร้างความคิดสร้างสรรค์ และอัตลักษณ์ของผู้เขียนบท ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่แห่งการแสดงออกเชิงศิลปะของปัจเจกบุคคล แต่ในปัจจุบันได้กลายเป็นพื้นที่การร่วมสร้าง ระหว่างมนุษย์และอัลกอริทึม ซึ่งนำไปสู่การกำหนดทิศทางใหม่ของอัตลักษณ์ผู้เขียนบทในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ร่วมสมัย

ผลกระทบต่องานความคิดสร้างสรรค์และอัตลักษณ์ของผู้เขียนบทภาพยนตร์

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า AI ได้เข้ามามีบทบาทในอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และอัตลักษณ์ของผู้เขียนบท (Authorial identity) ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ด้านหนึ่ง AI ช่วยให้ผู้เขียนบทสามารถเข้าถึงข้อมูลจำนวนมาก วิเคราะห์แนวโน้มของผู้ชม และสร้างสรรค์พล็อตเรื่องได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Mahdavi, 2025) อีกทั้งยังเปิดโอกาสใหม่ในการทดลองรูปแบบการเล่าเรื่อง (Narrative form) ที่ซับซ้อนและหลากหลายมากกว่าเดิม (Tang et al., 2025)

ในด้านความคิดสร้างสรรค์ งานวิจัยร่วมสมัยเริ่มตั้งคำถามอย่างจริงจังต่อผลกระทบของ Generative AI ต่อทั้งคุณภาพและความหลากหลายของเนื้อหา โดย Doshi and Hauser (2024) ชี้ให้เห็นว่า การใช้ Generative AI ในกระบวนการสร้างแนวคิดและเนื้อหา โดยเฉพาะในช่วงการระดมความคิด (Brainstorming) และการออกแบบโครงเรื่องเบื้องต้น ช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากรของผู้เขียนบทอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้สามารถผลิตร่างเนื้อหาได้รวดเร็ว มีจำนวนทางเลือกของพล็อตและสถานการณ์มากขึ้น และเอื้อต่อการทดลองแนวทางการเล่าเรื่องที่หลากหลายภายในเวลาจำกัด ผู้เขียนบทจำนวนมากจึงใช้ AI เป็นเครื่องมือเร่งกระบวนการสร้างสรรค์ (Creativity accelerator) ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาโครงการ

อย่างไรก็ตาม Doshi and Hauser (2024) ยังพบอีกว่า ผลลัพธ์ที่สร้างโดย Generative AI มักแสดงรูปแบบซ้ำซ้อน (Repetitive patterns) และมีแนวโน้มสร้างเนื้อหาที่อยู่นิรนาบ “ค่าเฉลี่ย” ของข้อมูลที่ใช้ในการฝึกระบบ (Training Data) มากกว่าการสร้างรูปแบบใหม่อย่างแท้จริง กล่าวคือ แม้จำนวนไอเดียที่ผลิตได้จะเพิ่มขึ้น แต่ความเป็นเอกลักษณ์ (Originality) และการเบี่ยงเบนจากสูตรสำเร็จของการเล่าเรื่องกลับมีแนวโน้มลดลง ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะ AI homogenization หรือการทำให้เนื้อหามีลักษณะคล้ายคลึงกันในระดับอุตสาหกรรม กล่าวคือ AI มีแนวโน้มสร้าง “เรื่องเล่ามาตรฐาน” (Standardized narratives) ที่สะท้อนรูปแบบ ตัวละคร และโครงสร้างพล็อตที่ได้รับความนิยมจากข้อมูลในอดีต ส่งผลให้ความหลากหลายเชิงสุนทรียะและการทดลองเชิงศิลปะลดลงในระยะยาว

ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานของ Rafner et al. (2023) ซึ่งวิเคราะห์ผลกระทบของ Generative AI ต่อความคิดสร้างสรรค์ทั้งในระดับบุคคลและระดับระบบ โดยระบุว่า ในระดับบุคคล AI สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ขยายศักยภาพเชิงความคิด (Cognitive amplifier) ช่วยให้ผู้ที่มีความสามารถน้อย สามารถผลิตแนวคิดที่มีความซับซ้อนและสอดคล้องกับมาตรฐานอุตสาหกรรมได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ทว่าในระดับโครงสร้างของระบบการผลิตเนื้อหา กลับพบแนวโน้มของการลดทอนความหลากหลายของเนื้อหา (Reduction in content diversity) เนื่องจากโมเดล AI มีพื้นฐานจากการเรียนรู้รูปแบบเดิมที่ได้รับการยืนยันแล้วในทางสถิติและการตลาด จึงมักสร้างงานที่สะท้อนรูปแบบและโครงสร้างของเรื่องเล่าที่ประสบความสำเร็จในอดีต มากกว่าการผลักดันไปสู่การทดลองเชิงนวัตกรรมอย่างแท้จริง

นอกจากมิติด้านรูปแบบของเนื้อหาแล้ว นักวิชาการบางส่วนมองว่า การทำให้เป็นเนื้อเดียวกันของปัญญาประดิษฐ์ (AI homogenization) เกี่ยวข้องกับ ทุนนิยมดิจิทัล (Digital capitalism) และระบบการผลิตแบบแพลตฟอร์ม (Platformized production) อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ บริษัทเทคโนโลยีขนาดใหญ่และแพลตฟอร์มสตรีมมิงระดับโลกต่างใช้ข้อมูลผู้บริโภคจำนวนมาก (Big data) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ชมและพัฒนาอัลกอริทึมที่สามารถคาดการณ์รูปแบบเนื้อหาที่มีแนวโน้มประสบความสำเร็จทางการตลาดได้สูง ส่งผลให้กระบวนการผลิตภาพยนตร์เริ่มขับเคลื่อนด้วยตรรกะของข้อมูล (Data-driven logic) มากกว่าจินตนาการหรือการทดลองเชิงศิลปะของผู้สร้าง แนวโน้มดังกล่าวชี้ให้เห็นถึง “ระบบทุนนิยมและการผลิตที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญาประดิษฐ์” (Capitalism and AI production) ซึ่งเทคโนโลยี AI ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือช่วยสร้างสรรค์เท่านั้น แต่ยังถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเนื้อหาเชิงพาณิชย์ โดยมุ่งลดความเสี่ยงทางธุรกิจ เพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้ชม และสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจให้ได้สูงสุด ส่งผลให้การผลิตเนื้อหาทำให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าเชิงธุรกิจมากกว่าการส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่แตกต่างออกไปอย่างแท้จริง (French, 2025)

แพลตฟอร์มดิจิทัล จึงมิได้ทำหน้าที่เพียง “พื้นที่เผยแพร่เนื้อหา” เท่านั้น แต่ยังกลายเป็นผู้กำหนดรสนิยม วาทกรรม และรูปแบบการเล่าเรื่องผ่านระบบอัลกอริทึม (Algorithmic governance) ที่ควบคุมการมองเห็นและการเข้าถึงของผู้ชม ปรัชญาการณื่อดังกล่าวสามารถอธิบายได้ผ่านแนวคิดการควบคุมโดยแพลตฟอร์ม (Platform control) ซึ่งหมายถึงอำนาจของแพลตฟอร์มในการกำหนดว่าเนื้อหาแบบใดควรถูกผลิต มองเห็น หรือได้รับการส่งเสริมในระบบนิเวศดิจิทัล ส่งผลให้ผู้เขียนบทจำนวนมากต้องปรับรูปแบบการเล่าเรื่องให้สอดคล้องกับตรรกะของแพลตฟอร์มและข้อมูลวิเคราะห์ผู้ชม มากกว่าการสร้างสรรค์งานจากมุมมองเชิงศิลปะหรืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงอาจนำไปสู่การลดทอนเสรีภาพเชิงสร้างสรรค์ (Creative autonomy) และทำให้การเล่าเรื่องในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ค่อย ๆ ถูกทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในระดับโลก

แม้ AI จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและปริมาณของเนื้อหาที่ผลิตได้อย่างชัดเจน แต่ก็สร้างความเสี่ยงต่อการลดทอนความแปลกใหม่เชิงศิลปะ (Artistic novelty) ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม (Cultural diversity) และความเป็นอิสระของผู้สร้างในระดับอุตสาหกรรม หากไม่มีการออกแบบการใช้ AI อย่างตระหนักรู้ทางศิลปะและจริยธรรม การใช้ AI ในการเขียนบทจึงอาจกลายเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมประสิทธิภาพเชิงกลไก แต่ลดทอนความเป็นมนุษย์และจิตวิญญาณของการเล่าเรื่องในฐานะศิลปะแห่งการสื่อสาร

นอกจากความคิดสร้างสรรค์แล้ว อีกหนึ่งผลกระทบที่สำคัญจากการเข้ามาของ AI ในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ คือการทำลายอัตลักษณ์ของผู้เขียนบท (Authorial identity) และความเป็นต้นฉบับ (Originality) ของผู้สร้างงาน ปัญหานี้เกิดขึ้นเนื่องจาก AI สามารถสร้างเนื้อหาบทสนทนา และโครงสร้างเรื่องราวที่มีลักษณะคล้ายมนุษย์ได้อย่างสมจริง ซึ่งนำไปสู่การตั้งคำถามเชิงอุปสรรคและจริยธรรมว่าใครคือผู้สร้างที่แท้จริงของผลงาน และอะไรคือความหมายของความเป็นต้นฉบับในยุคที่การสร้างสรรคเกิดขึ้นร่วมกันระหว่างมนุษย์กับอัลกอริทึม (French, 2025)

French (2025) ชี้ให้เห็นว่า AI ได้ส่งผลกระทบต่อแนวคิดเรื่องผู้แต่ง (Authorship) และความเป็นต้นฉบับ (Originality) ซึ่งเป็นรากฐานของศิลปะการเล่าเรื่องมาอย่างยาวนาน ระบบอัลกอริทึมสามารถเรียนรู้จากบทภาพยนตร์หลายหมื่นเรื่องและสร้างบทใหม่ที่มีองค์ประกอบทางอารมณ์ จังหวะการเล่าเรื่อง และโครงสร้างที่ใกล้เคียงกับผลงานของมนุษย์จนแทบแยกไม่ออก การผลิตเช่นนี้ทำให้เส้นแบ่งระหว่างผู้สร้างกับเครื่องมือสร้างสรรค์ลดลง จนเกิดคำถามด้านความรับผิดชอบทางศิลปะและกฎหมาย เช่น ใครควรได้รับเครดิตในฐานะเจ้าของงาน หาก AI มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานในระดับเทียบเท่ามนุษย์

ในขณะที่ Larson (2024) วิเคราะห์ว่าการใช้ AI ในกระบวนการเขียนบทมีผลกระทบโดยตรงต่อสิทธิในความเป็นผู้แต่ง (Authorial rights) ของนักเขียนบท ซึ่งเป็นประเด็นที่เริ่มถูกหยิบยกในแวดวงภาพยนตร์สากล โดยเฉพาะในช่วงหลังการนัดหยุดงานของสมาคมนักเขียนแห่งอเมริกา (Writers Guild of America) ที่เรียกร้องให้มีการปกป้องสิทธิทางปัญญาของผู้เขียนในยุคที่ AI สามารถสร้างบทได้เอง Larson ชี้ว่าการใช้ AI ในลักษณะที่ให้ระบบสร้างสคริปต์แทนมนุษย์ ไม่เพียงลดคุณค่าความเป็นศิลปินของผู้เขียนบท แต่ยังทำให้บทภาพยนตร์สูญเสียเสียงเฉพาะตัว (Unique voice) และมุมมองทางวัฒนธรรม (Cultural perspective) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเล่าเรื่องในฐานะศิลปะ (Larson, 2024)

นอกจากนี้ บทวิเคราะห์จาก Harvard Law Review (2025) ได้อธิบายปรากฏการณ์นี้ว่าเป็น “creative double bind” ซึ่งหมายถึงภาวะที่ศิลปินต้องเลือกระหว่างการใช้ AI เพื่อยกระดับผลงานของตน กับความกลัวที่จะสูญเสียอัตลักษณ์และเสียงเฉพาะตัวในฐานะผู้สร้างสรรค์ ส่วน Rathiksha and Kumar (2025) พบว่า ในงานสร้างสรรค์ที่มี AI มีส่วนสร้างสรรค์ผลงานหรือความเป็นเจ้าของในงานศิลปะของมนุษย์ลดลง เพราะมนุษย์กลายเป็นเพียงผู้คัดเลือกหรือแก้ไขเนื้อหาที่ AI สร้างขึ้น มากกว่าจะเป็นผู้สร้างเนื้อหาโดยตรง

จึงกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนผ่านสู่ยุคของการเขียนบทภาพยนตร์ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มิได้เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงในเชิงเทคนิคหรือกระบวนการผลิตเท่านั้น หากแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับญาณวิทยา เศรษฐกิจการเมือง และจริยศาสตร์ของการสร้างสรรค์ ที่ส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อวิธีที่มนุษย์เข้าใจความหมายของความคิดสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ของผู้เขียน และคุณค่าทางศิลปะของการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ ซึ่งการเข้ามาของ AI ในบทบาท “ผู้ร่วมสร้าง” ทำให้เส้นแบ่งระหว่างมนุษย์กับเทคโนโลยีในกระบวนการสร้างสรรค์ไม่ชัดเจนเหมือนเดิม และกลายเป็นพื้นที่ทำงานร่วมกันระหว่างคนกับเครื่องจักร ขณะเดียวกันยังสะท้อนให้เห็นอิทธิพลของแพลตฟอร์มดิจิทัลและกลุ่มทุนด้านเทคโนโลยีที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง เนื้อหา และรูปแบบของการผลิตวัฒนธรรมร่วมสมัยมากขึ้น

ดังนั้น การทำความเข้าใจ AI ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ จึงไม่ควรจำกัดอยู่เพียงมิติของประสิทธิภาพหรือความสะดวกทางเทคนิคเท่านั้น แต่จำเป็นต้องพิจารณาถึงโครงสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจ การควบคุมของแพลตฟอร์ม ผลกระทบต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตลอดจนสิทธิและอัตลักษณ์ของผู้สร้างอย่างรอบด้าน เพื่อรักษาสมดุลระหว่าง “ความอัจฉริยะของเครื่องจักร” กับ “จิตวิญญาณของมนุษย์” ในกระบวนการเล่าเรื่องแห่งศตวรรษที่ 21 และเพื่อให้การประยุกต์ใช้ AI ในการเขียนบทดำเนินไปอย่างโปร่งใส เคารพสิทธิผู้สร้าง และยังคงรักษาคุณค่าทางศิลปะของภาพยนตร์ไว้ได้ในระยะยาว

จริยธรรมและความเป็นเจ้าของผลงาน

การประยุกต์ใช้ AI ในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ส่งผลกระทบต่อมิติทางจริยธรรม (Ethics) และความเป็นเจ้าของผลงาน (Authorship and ownership) ของผู้เขียนบท ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะเมื่อ AI มิได้เป็นเพียงเครื่องมือช่วยเขียนอีกต่อไป แต่ได้กลายเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์ (Co-creator) ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบ แนวคิด และอัตลักษณ์ของผลงาน (Coke, 2025; McCosker & Wilken, 2020)

ในเชิงจริยธรรม การใช้ AI ในกระบวนการเขียนบทได้ตั้งคำถามสำคัญต่อขอบเขตของความเป็นมนุษย์ในการสร้างสรรค์ (The boundaries of human creativity) เนื่องจากแม้ AI จะสามารถผลิตแนวคิด ตัวละคร และบทสนทนาได้อย่างรวดเร็ว แต่ยังขาดความเข้าใจต่อเจตนาทางศิลปะและบริบททางอารมณ์ของมนุษย์อย่างแท้จริง (French, 2025) ประเด็นนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างการผลิตสร้างสรรค์เชิงเทคนิค กับการสร้างสรรค์เชิงจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นสาระสำคัญของศิลปะการเขียนบท นักวิชาการจำนวนมากเห็นพ้องกันว่าจริยธรรมของการใช้ AI ในงานเขียนบทควรตั้งอยู่บนหลัก ความโปร่งใส (Transparency) และ ความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) โดยผู้สร้างต้องเปิดเผยระดับการมีส่วนร่วมของ AI ในกระบวนการผลิต เพื่อป้องกันการบิดเบือนทางศิลปะ และรับผิดชอบต่อเนื้อหาที่อาจสะท้อนอคติทางเพศ เชื้อชาติ หรือวัฒนธรรม (Coke, 2025)

นอกจากนี้ การละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งเกิดจากการใช้ข้อมูลที่มีลิขสิทธิ์ในการฝึกโมเดล AI โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของผลงาน การกระทำดังกล่าวไม่เพียงละเมิดสิทธิทางกฎหมาย แต่ยังขัดต่อจริยธรรมของผู้สร้าง (Creator's ethics) ที่ให้คุณค่ากับแรงงานและความคิดสร้างสรรค์ของนักเขียนผู้อื่น (Larson, 2024) ดังนั้น การกำหนดกรอบจริยธรรมและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนต่อการใช้ AI ในงานเขียนบทจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อคงไว้ซึ่งจริยธรรมและคุณค่าทางศิลปะและคงไว้ซึ่งความหมายของ ความเป็นผู้สร้าง ในโลกที่เทคโนโลยีเริ่มแบ่งปันบทบาทนี้กับมนุษย์

Harvard Law Review (2025) เรียกสถานการณ์นี้ว่า “Creative double bind” หรือ “กับดักแห่งความคิดสร้างสรรค์” ซึ่งสะท้อนความย้อนแย้งของศิลปินที่ต้องเลือกระหว่างการใช้ AI เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างสรรค์ กับความกลัวว่าจะสูญเสียอัตลักษณ์เฉพาะตัวของตนในฐานะผู้สร้างงาน การใช้ AI จึงกลายเป็นดาบสองคมที่ทั้งช่วยขยายขอบเขตของจินตนาการ และในขณะเดียวกันก็ลดทอนความเป็นมนุษย์ในงานศิลปะ การสร้างสมดุลระหว่างเทคโนโลยีและจิตวิญญาณแห่งศิลปะ จึงเป็นประเด็นสำคัญในจริยธรรมการเขียนบทยุคใหม่

ในด้านความเป็นเจ้าของผลงาน (Authorship and ownership) การใช้ AI ทำให้เกิดความสับสนในคำถามว่าใครคือผู้สร้างที่แท้จริงของบทภาพยนตร์ (French, 2025) กฎหมายลิขสิทธิ์ในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่ามีเพียงมนุษย์เท่านั้นที่สามารถถือสิทธิเป็นเจ้าของผลงานทางศิลปะได้ (Larson, 2024) ซึ่งหมายความว่าแม้ AI จะมีส่วนร่วมในการเขียนบท แต่สิทธิในผลงานยังคงตกอยู่กับมนุษย์ผู้ควบคุมหรือผู้เขียนหลัก อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ สตูดิโอภาพยนตร์จำนวนมากเริ่มใช้ AI เพื่อสร้างร่างบทเบื้องต้น (Script draft) แล้วให้ผู้เขียนบทมนุษย์เข้ามาปรับแก้ภายหลัง ทำให้เกิดข้อถกเถียงว่า ผู้เขียนควรได้รับเครดิตในฐานะผู้สร้างสรรค์เต็มรูปแบบ หรือเพียงผู้ร่วมผลิต (Xu, 2025)

นอกจากประเด็นทางกฎหมายแล้ว ความเป็นเจ้าของยังสัมพันธ์กับจิตวิญญาณแห่งการสร้างสรรค์ (Creative agency) ซึ่งเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของผู้เขียนบท การศึกษาของ Rajas and Gertrudix (2025) ชี้ให้เห็นว่าการทำงานร่วมกันระหว่างมนุษย์และ AI ในกระบวนการสร้างสรรค์ทำให้อำนาจในการกำหนดและควบคุมผลงานของผู้สร้างลดน้อยลง เพราะมนุษย์เปลี่ยนจากผู้ผลิตเนื้อหาโดยตรงมาเป็นเพียงผู้เลือก ปรับแต่ง หรือกรองผลลัพธ์จาก AI ซึ่งอาจทำให้อิทธิพลเฉพาะตัวของผู้เขียนถูกกลืนไปโดยอัลกอริทึม

อย่างไรก็ดี ได้มีนักวิชาการเสนอแนวทางสำคัญ เพื่อรักษาจริยธรรมและความเป็นเจ้าของผลงานในยุคที่ AI เข้ามามีบทบาทในกระบวนการเขียนบท โดยแนวทางดังกล่าวประกอบด้วยสามประการหลัก ได้แก่ (1) การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส (Transparency Disclosure) ว่ามีการใช้ AI ในขั้นตอนใดของการสร้างบท เพื่อให้ผู้ชมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจถึงระดับการมีส่วนร่วมของเทคโนโลยี และเพื่อป้องกันการบิดเบือนทางศิลปะหรือการหลอกลวงผู้บริโภค (Coke, 2025) (2) การกำหนดนโยบายและมาตรฐานใหม่ของอุตสาหกรรม เช่น การให้เครดิตแก่ผู้เขียนบทอย่างเป็นทางการ

โดยองค์กรอาชีพอย่าง Writers Guild of America (WGA) ได้เริ่มจัดทำแนวทางเกี่ยวกับการระบุผลงานที่ AI มีส่วนร่วม เพื่อให้สิทธิและค่าตอบแทนสะท้อนบทบาทที่แท้จริงของผู้สร้างมนุษย์ (Larson, 2024) และ (3) การส่งเสริมการรู้เท่าทัน AI (AI Literacy) ในหมู่ผู้เขียนบท เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ โดยตระหนักถึงข้อจำกัดเชิงเทคนิคและความเอนเอียงของระบบที่อาจเกิดขึ้นจากกระบวนการประมวลผลของอัลกอริทึม พร้อมทั้งคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางศิลปะและจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ในการเล่าเรื่อง (Vainikka et al. 2025) ซึ่งแนวทางดังกล่าวไม่เพียงช่วยลดความเสี่ยงทางจริยธรรม แต่ยังสร้างรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์และเทคโนโลยี ในการสร้างสรรค์ศิลปะการเล่าเรื่องยุคใหม่อย่างยั่งยืนและมีความรับผิดชอบ

สำหรับประเทศไทย ประเด็นดังกล่าวยังต้องพิจารณาภายใต้กรอบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่ใช้กำกับการคุ้มครองงานสร้างสรรค์ทางวรรณกรรม ศิลปกรรม และสื่อบันเทิง โดยกำหนดหลักการสำคัญว่าผู้สร้างสรรค์ (Author) ต้องเป็น “บุคคลธรรมดา” หรือมนุษย์เท่านั้นจึงจะสามารถได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ (Department of Intellectual Property, 2022) ดังนั้น เมื่อปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามามีบทบาทในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็นในฐานะเครื่องมือหรือผู้ร่วมสร้างสรรค์ ผลงานที่เกิดขึ้นจึงยังไม่สามารถถือว่า AI เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ได้โดยตรงตามกฎหมายไทย อย่างไรก็ตาม หากมนุษย์เป็นผู้ควบคุม ทิศทาง หรือคัดเลือกผลลัพธ์จาก AI ผลงานดังกล่าวยังคงสามารถได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ได้ในฐานะ “งานที่มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์” (Human-authored work) ซึ่งสะท้อนการตีความเชิงยืดหยุ่นของกฎหมายภายใต้บริบทเทคโนโลยีดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ แนวคิดทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property: IP) ของประเทศไทย ยังมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์ และการส่งเสริมการใช้ประโยชน์นวัตกรรม โดยสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาได้เน้นย้ำว่า ระบบ IP มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) และสนับสนุนให้เกิดการลงทุนด้านนวัตกรรมและอุตสาหกรรมดิจิทัล (WIPO, 2023) เมื่อพิจารณาในบริบทของ AI และการเขียนบทภาพยนตร์ แนวคิดดังกล่าวจึงนำไปสู่คำถามเชิงนโยบายว่า ควรมีการปรับปรุงกรอบกฎหมายเพื่อรองรับ “ผลงานแบบผสมผสานระหว่างมนุษย์และเครื่องจักร” หรือไม่ โดยเฉพาะในกรณีที่ AI มีบทบาทสำคัญในการสร้างเนื้อหา แต่ยังขาดสถานะทางกฎหมายในการเป็นผู้สร้างสรรค์ ซึ่งประเด็นนี้กำลังเป็นที่ถกเถียงในระดับสากลและอาจส่งผลต่อการปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยในอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนผ่านของเทคโนโลยีดิจิทัลและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ยุคใหม่

จึงกล่าวได้ว่า การประยุกต์ใช้ AI ในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างต่อจริยธรรมและความเป็นเจ้าของผลงานของผู้เขียนอย่างชัดเจน AI ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือช่วยผลิตเนื้อหา แต่ได้กลายเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์ที่มีอิทธิพลต่อแนวคิด โครงสร้างเรื่อง และอัตลักษณ์ของผลงาน ซึ่งส่งผลให้ขอบเขตของความเป็นผู้สร้างของมนุษย์ถูกท้าทาย แม้เทคโนโลยี

นี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต แต่ก็เปิดประเด็นทางจริยธรรมเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลที่มีลิขสิทธิ์ และการรับผิดชอบต่อผลงานที่ AI มีส่วนร่วม ซึ่งจำเป็นต้องอยู่ภายใต้กรอบจริยธรรมที่ยึดหลักความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการให้เครดิตอย่างเป็นธรรม พร้อมทั้งพัฒนาการรู้เท่าทันเทคโนโลยีในหมู่ผู้เขียนบท เพื่อให้การใช้ AI เกิดประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์โดยไม่ลดทอนคุณค่าทางศิลปะ และอัตลักษณ์ของมนุษย์ในฐานะผู้เล่าเรื่องต่อไป

บทสรุป

การศึกษาการเปลี่ยนผ่านของกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์ในยุคปัญญาประดิษฐ์สะท้อนให้เห็นว่า อุตสาหกรรมภาพยนตร์กำลังก้าวเข้าสู่ “ระบบนิเวศการสร้างสรรค์แบบผสมผสานระหว่างมนุษย์และปัญญาประดิษฐ์” (Human-AI Co-creative Ecosystem) ซึ่งเปลี่ยนบทบาทของ AI จาก “เครื่องมือช่วยผลิต” ไปสู่ “ผู้ร่วมสร้างสรรค์” ที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างความคิด กระบวนการทำงาน และรูปแบบการผลิตเนื้อหาในอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างเป็นระบบ AI ได้เข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนของการเขียนบท ตั้งแต่การระดมความคิด การพัฒนาโครงเรื่อง การสร้างบทสนทนา ไปจนถึงการวิเคราะห์แนวโน้มผู้ชมและตลาด ส่งผลให้กระบวนการผลิตเนื้อหามีความรวดเร็ว แม่นยำ และตอบสนองต่อความต้องการเชิงอุตสาหกรรมได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบสำคัญของการศึกษานี้มิได้อยู่เพียงการชี้ว่า AI มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด แต่คือการสังเคราะห์ให้เห็น “ภาวะย้อนแย้งของความคิดสร้างสรรค์ในยุคอัลกอริทึม” (Algorithmic Creativity Paradox) กล่าวคือ แม้ AI จะช่วยขยายศักยภาพด้านการสร้างแนวคิดและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเนื้อหา แต่ในเวลาเดียวกันกลับมีแนวโน้มทำให้เรื่องเล่าเคลื่อนไปสู่รูปแบบมาตรฐานที่อิงกับข้อมูลในอดีต ส่งผลให้ความแปลกใหม่เชิงศิลปะ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และอัตลักษณ์เฉพาะของผู้เขียนบทลดลง ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนว่า ความคิดสร้างสรรค์ในยุค AI ไม่ได้เป็นผลผลิตของมนุษย์เพียงฝ่ายเดียว หากแต่เป็นผลลัพธ์ของ “การต่อรอง” ระหว่างจินตนาการของมนุษย์กับตรรกะของอัลกอริทึม

นอกจากนี้ การศึกษายังนำเสนอกรอบแนวคิดใหม่เกี่ยวกับ “อัตลักษณ์ผู้สร้างในยุค AI” (AI-mediated Creative Identity) โดยชี้ให้เห็นว่า AI มิได้เพียงเปลี่ยนวิธีการเขียนบท แต่ยังเปลี่ยนสถานะของผู้เขียนบทจาก “ผู้สร้างเนื้อหา” ไปสู่ “ผู้ออกแบบและกำกับกระบวนการสร้างสรรค์ร่วมกับ AI” ผู้เขียนบทจึงต้องมีบทบาทในการคัดเลือก ตีความ และควบคุมผลลัพธ์ที่ AI สร้างขึ้น เพื่อรักษาความหมายเชิงศิลปะและมิติทางอารมณ์ที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้ทั้งหมด องค์ความรู้นี้แตกต่างจากงานศึกษาก่อนหน้าที่มักมอง AI ในฐานะเครื่องมือสนับสนุนการผลิต แต่การศึกษาชิ้นนี้เสนอว่า AI กำลังกลายเป็น “ตัวแปรเชิงโครงสร้าง” ที่เปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ความคิดสร้างสรรค์ และอุตสาหกรรมสื่อร่วมสมัย

ในมิติด้านจริยธรรมและสิทธิความเป็นเจ้าของผลงาน การศึกษาชี้ให้เห็นว่าการใช้ AI ในการเขียนบทจำเป็นต้องอาศัยกรอบกำกับดูแลใหม่ที่ครอบคลุมทั้งความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การให้เครดิต และการคุ้มครองอัตลักษณ์ของผู้สร้าง ขณะเดียวกัน ผู้เขียนบทจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการรู้เท่าทัน AI (AI Literacy) เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณและไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของตอร์กะเชิงข้อมูลมากเกินไป

ดังนั้น องค์ความรู้สำคัญที่ได้จากการศึกษานี้ คือ การเสนอให้มอง AI ไม่ใช่เพียง “เครื่องมือทางเทคโนโลยี” แต่เป็น “กลไกเชิงวัฒนธรรมและโครงสร้างการสร้างสรรค์ใหม่” ที่กำลังนิยามความหมายของการเล่าเรื่อง การสร้างสรรค์ และความเป็นผู้เขียนบทในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ยุคดิจิทัลใหม่ทั้งหมด การเปลี่ยนผ่านสู่ยุค AI จึงไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนแปลงทางเทคนิค หากแต่เป็นการเปลี่ยนผ่านเชิงปรัชญาของความเป็นมนุษย์ในกระบวนการสร้างสรรค์อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม องค์ความรู้จากการศึกษานี้นำไปสู่ข้อเสนอแนะสำคัญในหลายระดับ ได้แก่ ระดับนโยบายควรมีการกำหนดกติกาที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ AI ในงานสร้างสรรค์ เช่น การเปิดเผยเมื่อมีการใช้ AI การกำหนดเครดิตผู้สร้าง และการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในผลงานที่มนุษย์และ AI ร่วมกันสร้าง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและลดความสับสนทางกฎหมาย ระดับนักเขียนบทควรใช้ AI อย่างมีวิจารณญาณ โดยมอง AI เป็นเครื่องมือช่วยคิดและต่อยอดไอเดีย ไม่ใช่สิ่งที่มาแทนที่ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง พร้อมรักษาเอกลักษณ์ของงานเขียนไว้ ส่วนระดับสถาบันการศึกษาควรสอนทักษะการใช้ AI อย่างรู้เท่าทัน (AI literacy) ให้ผู้เรียนเข้าใจทั้งข้อดีและข้อจำกัด เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับ AI ได้อย่างเหมาะสมและมีจริยธรรม แนวทางเหล่านี้จะช่วยให้การใช้ AI ในงานเขียนบทเกิดความสมดุลระหว่างเทคโนโลยีและความเป็นมนุษย์ในระยะยาว

References

- Cake, S. (2025). Artificial intelligence as a collaborative tool for script development. *Media Practice and Education*, 26(3), 302–317. <https://doi.org/10.1080/25741136.2025.2454074>
- Clark, B., Spohr, S., Higginbotham, D., & Bakhru, K. (2019). *The guide to managing postproduction for film, TV, and digital distribution: Managing the process* (3rd ed.). Routledge.
- Cristanto, L. V., & Imanjaya, E. (2025). AI and scriptwriting: A new threat?. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 103(13), 4912–4920. <https://www.jatit.org/volumes/Vol103No13/33Vol103No13.pdf>
- Dayo, F., Memon, A. A., & Dharejo, N. (2023). Scriptwriting in the age of AI: Revolutionizing storytelling with artificial intelligence. *Journal of Media & Communication*, 4(1), 24–38. <https://doi.org/10.46745/illma.jmc.2023.04.01.02>

- Davaasambuu, T. (2025). Film production artificial intelligence use. *Art and Design Review*, 13, 210–220. DOI:10.4236/adr.2025.133016
- Department of Intellectual Property. (2022). *Copyright Act B.E. 1994 and Its Amendments (No. 5) B.E. 2022*. Ministry of Commerce, Thailand.
- Doshi, A. R., & Hauser, O. P. (2024). Generative AI enhances individual creativity but reduces the collective diversity of novel content. *Science advances*, 10(28), eadn5290. <https://doi.org/10.1126/sciadv.adn5290>
- Floridi, L. (2023). *The Ethics of Artificial Intelligence: Principles, Challenges, and Opportunities*. Oxford University.
- French, L. (2025). *Authorship, creativity, authenticity and originality in the media and creative industries in the age of artificial intelligence*. ResearchGate. <https://www.researchgate.net/publication/394748376>
- Harvard Law Review. (2025). Artificial intelligence and the creative double bind. *Harvard Law Review*, 138(3), 502–529. <https://harvardlawreview.org/print/vol-138/artificial-intelligence-and-the-creative-double-bind>
- Larson, C. (2024). Artificial authorship on the big screen: Regulating AI in scriptwriting. *UC Law SF Communications and Entertainment Journal*, 47(1), 27–50. https://repository.uclawsf.edu/hastings_comm_ent_law_journal/vol47/iss1/3/
- Lo Duca, A., & Rotelli, D. (2026). Experimenting with generative AI in screenwriting for film schools. In Dipace, A., Limongelli, C., Marras, M., Pagliara, S.M. (eds) *Artificial Intelligence with and for Learning Sciences. Past, Present, and Future Horizons*. WAILS 2025. Lecture Notes in Computer Science, 16438. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-032-17604-2_10
- Mahdavi, T. (2025). *screenwriting meets intermediality: A collaborative media practice for script development*. School of Arts and Communication, Malmo University. <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-79601>
- McCosker, A., & Wilken, R. (2020). *Automating vision: The social impact of the new camera consciousness*. Routledge.
- Mok, A. (2025, August 22). Screenwriters are wrestling with AI's role in Hollywood—and what it means for the future of storytelling. BUSINESS INSIDER. <https://www.businessinsider.com/ai-screenwriting-tools-hollywood-film-tv-studios-writers-2025-8>

- Nelmes, J. (2019). *The Screenwriter in British Cinema*. British Film Institute.
- Rajas, M., & Gertrudix, M. (2025). Generative artificial intelligence in audiovisual screenwriting. In A. Baraybar-Fernandez, S. Arrufat-Martín, & B. Diaz Diaz (Eds.), *The AI Revolution*, 94–109. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-80411-3_8
- Rafner, J., Beaty, R. E., Kaufman, J. C., Lubart, T., & Sherson, J. (2023). *Creativity in the age of generative AI*. *Nature Human Behaviour*, 7(11), 1836–1838. <https://doi.org/10.1038/s41562-023-01751-1>
- Rathiuksha, C., & Kumar, V. (2025). Human–AI collaboration in creative arts: Exploring co-creation and artistic expression. *International Journal for Research Trends and Innovation*, 10(6), 351–354. <https://www.ijrti.org/papers/IJRTI2506143.pdf>
- Riski, W. N., & Abidin, Z. (2024). Artificial intelligence (AI) in film script writing. *Capture: Jurnal Seni Media Rekam*, 15(1), 1–15. <https://doi.org/10.33153/capture.v15i1.5621>
- Tang, Y., Li, H., Lan, M., Ma, X., & Qu, H. (2025). *Understanding screenwriters' practices, attitudes, and future expectations in human–AI co-creation*. Cornell University. <https://arxiv.org/abs/2502.16153>
- Vainikka, E., Soronen, A., & Kallio, S. M. (2025). Is prompt engineering the future of screenwriting? Views from screenwriters and commissioners. *Critical Studies in Television: The International Journal of Television Studies*, 20(1), 54–72. <https://doi.org/10.1177/17496020241269277>
- Warabuntaweek, P., Thengprasert, P., Suwannarat, T., & Janepumisart, N. (2024). The application of generative AI in the film industry and related legal concerns. *BU Academic Review*, 23(1), 181–200. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/buacademicreview/article/view/273103>
- World Intellectual Property Organization (WIPO). (2023). *Intellectual property and the creative economy*. <https://www.wipo.int/portal/en/index.html>
- World Intellectual Property Organization (WIPO). (2024). *Artificial intelligence and intellectual property policy*. <https://www.wipo.int/en/web/frontier-technologies/artificial-intelligence/conversation>
- Xu, Y. (2025). *Balancing creativity and automation: The influence of AI on modern film production and dissemination*. Cornell University. <https://arxiv.org/abs/2504.19275>